
Saknr: 2020/45554-2
Saksbehandlar: Nils Egil Vetlesand
Dato: 01.04.2020

Til: Sekretariatet for kontrollutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Forvaltningsrevisjon innan investeringsplanlegging - statusmelding til kontrollutvalet

Kontrollutvalet har bede om statusmelding for oppfølging av forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt for fire punkt i fylkestinget sitt vedtak i møte 6. mars 2018 om forvaltningsrevisjonsrapporten.

Punkta det er bede om statusmelding for er nr 1, 2, 5 og 6 i den nemnde fylkestingssaka frå mars 2018. Punkta går fram nedanfor:

1. Etablering av system og rutinar som sikrar at usikkerheit blir kostnadsberekna i samband med kostnadskalkylar for byggeprosjekt i regi av eigedomsavdelinga, og fortløpande i prosjektgjennomføring i samband med analyser av usikkerheit.
2. At usikkerheit og risiko knytt til dei tidlege kostnadsestimata for både fylkesvegprosjekt og byggeprosjekt i regi av eigedomsavdelinga blir tydeleggjort, også ovanfor politisk nivå, for å sikre at det føreligg eit forsvarleg beslutningsgrunnlag ved avgjerd om prioritering av investeringsprosjekt. I dette ligg sikring av at prisstigning vert teke omsyn til og synleggjort.

5. Å fastsette kriterium for kor stor grad av usikkerheit som er akseptabel i ulike fasar av eit investeringsprosjekt. Det bør vurderast om Hordaland fylkeskommune skulle ha nytta ekstern kvalitetssikring ved løyvingar til dei største investeringsprosjekta.
6. Å vurdere om det kan vere føremålstenleg å etablere nokre overordna prinsipp som skal liggje til grunn for prosessane med prioritering av investeringsprosjekt på tvers av sektorane.

Fylkesrådmannen gav i notat av 27. mai 2019 til Sekretariatet for kontrollutvalet statusmelding for oppfølging av punkta i fylkestinget sitt vedtak.

Nedanfor er status for oppfølging av dei fire aktuelle punkta ved utgangen av mars 2020:

Status for punkt 1:

I samband med samanslåing av Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar til Vestland fylkeskommune vart heile prosjektstyringssystemet for Eigedom gjennomgått og oppgradert.

I samanheng med dette arbeidet er rutine for kalkulering av kostnader utvida med krav til berekning av usikkerheit.

Status for punkt 2:

Forvaltingsrevisjonen peika på at dei tidlege kostnadsestimata ikkje var tydelege nok for det som galdt usikkerheit og risiko til å sikre at beslutningsgrunnlaget for politiske nivå var forsvarleg.

Ved overføring av fylkesvegdelene av sams vegadministrasjon frå staten til fylkeskommunane har fylkesrådmannen lagt vekt på å få til gode rutinar for kostnadsestimat for prosjekt i tidlegfase alt frå oppstart av Vestland fylkeskommune.

I den nye fylkeskommunale avdelinga Infrastruktur og veg er det etablert eigen seksjon; Forvaltning, utgreiing og geodata. Under eininga Utgreiing er det om lag 20 tilsette som m.a. kartlegg behov, utarbeider styrande planar og strategidokument og utgreier fylkesvegprosjekt i tidleg fase.

Målsetjinga med utgreiingsarbeidet er å få dimensjonert og avgrensa prosjekta i høve til mål og føringar i styrande planar og strategidokument - innanfor realistiske økonomiske ramar.

Gjennom prosjektutgreiinga skal det kome tydeleg fram kva risiko og usikkerheit som er lagt til grunn og kva avgrensingar kalkylen byggjer på.

Vestland fylkeskommune tek for fylkesvegprosjekt utgangspunkt i same målsetting om kalkylenøyaktigheit som er lagt til grunn i SVV si «håndbok for anslagsmetoden»: https://www.vegvesen.no/attachment/69899/binary/967650?fast_title=H%C3%A5ndbok+R764+Anslagsmetoden.pdf

Merk spesielt det som står i punkt «2.6 Målsetting til kalkylenøyaktighet»:

«Statens vegvesen har definert følgende målsetting for kalkylenøyaktighet:

Det er et mål om at alle kostnadsoverslag har minimum 70 prosent sannsynlighet for å ligge innenfor det intervallet som bestemmes av nøyaktighetsgrensene som er satt for de ulike plannivåene. Det er ulike målsettinger til nøyaktighet på kostnadsoverslaget, avhengig av plangrunnlaget som ligger til grunn.

Følgende målsetting gjelder:

Utredning +/- 40 prosent
Kommune(del)plan +/- 25 prosent
Reguleringsplan +/- 10 prosent»

Status for punkt 5:

For første del av punkt 5 som gjeld kriterium for grad av usikkerheit viser fylkesrådmannen til det som er nemnt om punkt 1 og 2 ovanfor.

For det som gjeld ekstern kvalitetssikring - siste del av punkt 5 - har fylkesrådmannen vurdert spørsmålet om å ta i bruk ordning med ekstern kvalitetssikring i Vestland fylkeskommune.

Bakgrunnen for at ein ikkje har teke ordninga i bruk er todelt: For bygg opererer ein med bindande pristilbod for prosjektet før vedtak om iverksetjing. Innan vegsektoren er dei store prosjekta hovudsakleg del av ein bompengepakke, der det er lagt opp til porteføljestyling av prosjekta. Sett opp mot kostnaden ved å gjennomføre slik ekstern kvalitetssikring er fylkesrådmannen si vurdering av sikringane ein har innarbeidde, er tilstrekkelege.

I følge reglement for delegering til fylkesrådmannen punkt 3.1.2 skal investeringsprosjekt med kostnadsramme over 250 mill. kr leggast fram for fylkestinget for særskilt godkjenning når konkurransegrunnlag med oppdatert kostnadsoverslag ligg føre. Fylkesrådmannen legg til grunn at ein med ordninga som er fastsett i reglementet, får oppdaterte kostnadsoverslag og dermed eit godt grunnlag for politiske vedtak. Grensa på 250 mill. kr er sett for å fange opp dei største prosjekta.

Status for punkt 6:

I statusmelding frå mai 2019 nemnde fylkesrådmannen den spesielle budsjettprosessen for 2020 der to fylkeskommunar samarbeidde om å laga budsjett for ein framtidig fylkeskommune. Dette var meir krevjande enn ein på det tidpunktet var klar over.

I arbeidet med å vurdere om det kan vere føremålstenleg med overordna prinsipp for prioritering av investeringsprosjekt på tvers av sektorane, har ein støtt på nokre utfordringar. Ei hovudutfordring er at det i ulike sektorar er ulik grad av ekstern finansiering. Dette kan gjere at prioritering av prosjekt vert «farga av» finansieringsform og politiske prioriteringar.

Innan områda Infrastruktur og veg og Mobilitet og kollektiv er det t.d. stor grad av finansiering frå andre kjelder enn fylkeskommunen sine egne. Dette gjeld bompengefinansiering av veg- og kollektivanlegg, statstilskot til kollektivanlegg, særskilde statlege satsingar til veganlegg m. v. Dette skil seg frå eigedomssektoren der det i stor grad er fylkeskommunal eigenfinansiering av investeringane. Ut frå dette vurderer ikkje fylkesrådmannen det som føremålstenleg med slike overordna prinsipp for prioritering på tvers av sektorane.

Den økonomiske situasjonen Vestland fylkeskommune står overfor, ikkje minst på investeringssida, vil gjere det nødvendig med strenge prioriteringar framover. Fylkesrådmannen må alt i komande investeringsprogram for 2021-2024 gjennomgå gjeldande opplegg med sikte på reduksjonar.